

viment demogràfic. Un nou moment per comprendre la relació entre les persones que configuraven una ciutat, el valor de la higiene, la lluminositat, la millora social a través de la casa i l'entorn. Ho va comprendre així i hi va treballar tota la seva vida, va aplicar el seu projecte de l'Eixample de Barcelona aprovat l'any 1860 durant el regnat d'Isabel II. Cal dir que a la ciutat comtal va ser rebut amb fredor i indiferència. Actualment, aquest traçat urbanístic és una joia, una forma normalitzada d'entendre la planificació d'un espai per convertir un entorn rural en urbà, el temps ha donat la raó a la modernitat, tot i que no fou aplicat exactament el projecte inicial. Una manera de discernir entre l'espai de pas i de transport. Una correcta canalització de les aigües per evitar epidèmies. Espai arbrat a les àmplies voreres, per afavorir el lleure, el passeig i pas de l'aire i l'entrada de sol al carrer i per les finestres i balcons de les cases.

Espais de pas i jardins. Incloure la vida natural i la urbana. Era un tot pensat per a tothom.

La nostra excursió al Cerdà de la Garga va incloure la visita a la casa, en aquest moment absolutament desmoblada i buida perquè la propietat va passar dels Cerdà al Duc de Solferino i després ha passat per altres mans i en la darrera transacció en va perdre tot el patrimoni interior del mas. Vàrem parlar d'en Cerdà i va sorgir la conversa com sempre sobre la importància que han tingut personalitats avançades al seu temps, arribats aquí es va relacionar amb l'empenta de Miquel Biada per obrir el traçat de ferrocarril de Barcelona a Mataró l'any 1848, amb l'incomptable nombre d'avantatges que va proporcionar per a Barcelona i el Maresme, així que fou un model imitat per a d'altres ciutats.

La Rosa Serra comenta fets sobre l'obra d'en Cerdà. Foto: A. Garcia.

Aquesta línia de pensaments ens va portar al present en què l'urbanisme i les comunicacions són el motor de canvi per assentar o transportar un moviment demogràfic sense precedents; en aquests cas han estat els protagonistes el tren d'alta velocitat i la unió amb tota Europa i l'eixamplament dels nostres municipis el fil de canvi però amb similituds d'esquemes que hem après dels grans impulsors del segle XIX. Cerdà home polifacètic, inquiet i socialment actiu, de caràcter lliberal va voler reformar la seva època i ho va aconseguir.

Sota un cel diàfan i transparent, emprenem el retorn. A peu, per camins de pols oberts mà, resseguirem la cinglera i, arran de camí i prop de l'esvoranc que s'obre a la plana, hi creixen unes bellíssimes i discretes orquídiades. Poc a poc, ens adrecem a l'estació i amb el tren tornem a casa.

Rosa Serra

Passejada per la Catalunya Nord 30 de maig de 2009

Ens acompanyà l'Assumpta Montellà, llicenciada en història i autora de diversos llibres i treballs d'investigació i recerca sobre la Guerra Civil espanyola i les rutes de l'exili. L'Assumpta ha fet una gran tasca de recerca per tal de recuperar una part de la nostra memòria històrica. Ella sempre explica que hi està "enganxada", atrapada per aquesta història, que va començar escoltant petites històries anònimes de la gent gran i no sap quan n'acabarà l'estudi.

El primer que vàrem visitar fou el monòlit d'homenatge que hi ha a la platja d'Argelers, on succeí el següent: Al gèlid hivern de 1939, en finalitzar la Guerra Civil espanyola, va començar l'èxode per a més de 500.000 republicans. Molts van creuar la frontera hispano-francesa per diferents indrets camí de l'exili. La retirada va ser molt caòtica i l'èxode fou tan massiu que les autoritats franceses van quedar desbordades, es diu que realment no tenien previst cap tipus d'estructura d'acollida.

Entre altres llocs, a la sorra de la platja d'Argelers, al sud de França, a la Catalunya Nord (des de 1659

possessió francesa pel Tractat dels Pirineus, amb el nom actual d'Argelès-sur-Mer), va ser una de les platges escollides pel govern francès per construir i instal·lar els "camps d'acolliment" per més de 100.000 exiliats espanyols. Però en realitat van ser uns veritables camps de concentració rodejats per altes tanques de filat espinós, sense cap condició sanitària i vigilats per l'esfereïdora guàrdia senegalesa i els seus temibles gossos. No tenien aigua dolça per beure, només l'aigua salada de la mar. I, de tant en tant, per menjar els donaven un tros de pa sec i a vegades un tros de bacallà sec i salat.

Però, la veritable protagonista de tota aquesta altruisa moguda és l'ELIZABET EIDENBENZ "la senyoreta Isabel", una mestra nascuda a Suïssa l'any 1912. Actualment té 95 anys i viu a Viena.

Era voluntària d'una Associació Suïssa quan va venir a Espanya durant la Guerra Civil per fer tasques humanitàries. Després de la derrota va voler ajudar els republicans exiliats. Quan l'Elizabet, "la senyoreta